

Allmänna Kungörelser.

En vederbörande Correspondenters känedom har Konungens Befallningshafswande Skolat härigenom meddela, att en ny Postgång i Nåd. der blifwit beslutad emellan Helsingland och Östra delen af Dalarne samt att densamma kommer att öppnas från Bollnäs Post-Kontor Fredagen den 4 instundande Augusti, samt derefter fortsättas i enlighet med härsefter intagne:

Tabell för Postens gång emellan Helsingland och Östra delen af Dalarne, upprättad på grund af Kongl. Brefveg den 2 November 1847.

En gång fram- och åter * hvarje vecka.							
Postens ankomst-			Post-Kontor och Skjut-Orbyten.	Postens afgångs-			
dag.	tid.			afstånd mil.	dag.	tid.	
	kl.	f. m. eller e. m.				kl.	f. m. eller e. m.
Från Bollnäs till Mora.							
Fredag.	9.	f. m.	2 $\frac{1}{2}$	Bollnäs Post-Kontor: Gefleborgs Län	Fredag.	4.	f. m.
dito.	11.	f. m.	$\frac{7}{8}$	Alfia Postgård - i dito	dito.	9.	f. m.
dito.	3.	e. m.	2	Östana dito - i dito	dito.	11.	f. m.
dito.	4.	e. m.	$\frac{1}{2}$	Somna - i dito	dito.	3.	e. m.
dito.	7 $\frac{1}{2}$	e. m.	1 $\frac{1}{2}$	Finnstuga Gästgifswaregård i dito	dito.	4.	e. m.
dito.	12	natten	2 $\frac{1}{8}$	Dalsfors Bruk i St. Kopparbergs Län	dito.	7 $\frac{1}{2}$	e. m.
			4 $\frac{1}{2}$	Arfwets Gästgifswaregård i dito	Lördag.	9.	f. m.
Lördag.	4.	e. m.	14 $\frac{1}{8}$	hvaristån denna Post fortskaffas i för- ening med Posten från Gagnef till Mora Post-Kontor St. Kopparb. L.			
Från Gagnef till Bollnäs							
			6 $\frac{1}{8}$	Gagnefs Post-Kontor: St. Kopparb. L.	Fredag.	9.	e. m.
				hvaristån denna Post bör fortskaffas i gemenskap med Dioraposten till:			
Lördag.	9.	f. m.	2 $\frac{1}{8}$	Arfwets Gästgifswareg. i St. Kopparb. L.	Lördag.	12.	midb.
dito.	4 $\frac{1}{2}$	e. m.	1 $\frac{1}{4}$	Dalsfors Bruk i - dito	Söndag.	10.	e. m.
Måndag.	1 $\frac{1}{2}$	f. m.	1 $\frac{1}{4}$	Finnstuga Gästgifswareg. i Gefleborgs Län	Måndag.	1 $\frac{1}{2}$	f. m.
dito.	2 $\frac{1}{2}$	f. m.	$\frac{1}{2}$	Somna - i dito	dito.	2 $\frac{1}{2}$	f. m.
dito.	6 $\frac{1}{2}$	f. m.	2	Östana Postgård i - dito	dito.	6 $\frac{1}{2}$	f. m.
dito.	7 $\frac{1}{2}$	f. m.	$\frac{7}{8}$	Alfia dito i - dito	dito.	7 $\frac{1}{2}$	f. m.
dito.	12 $\frac{1}{2}$	e. m.	2 $\frac{1}{4}$	Bollnäs Post-Kontor i - dito			
			16 $\frac{1}{8}$				

Erik Lindgren

Kortlivade postnamn i Kopparbergs län

Inledning

När följderna av beslutet om kronobrevbäringens upphörande (med början 1874) skulle överblickas, var det kanske inte så lätt att bedöma det verkliga ersättningsbehovet. Efter någon tid konstaterades att man tagit till i överkant och måste justera detta med indragning av en och annan poststation. Omsättningen vid poststationerna blev nagelfaren efter att poststyrelsen utfärdat ett cirkulär den 27 september 1875 med anmodan till postmästarna att lämna vissa statistiska uppgifter.

För Dalarnas del hade man emellertid snarare tagit till i underkant när det gällde att inrätta nya poststationer. Det fanns redan tämligen många i förhållande till befolkningsunderlaget vid en jämförelse med vissa andra landsdelar.

Inte bara detta faktum bidrog till att åtminstone i början hålla antalet nya poststationer lågt. Sparsamheten var stark. Även om postverket skulle få ersättning för sitt bestyr med kronobreven genom att fribrevsrätten upphörde och införandet av tjänstefriärken gjorde avräkning möjlig för postens prestationer, måste man gå försiktigt fram.

Det blev sålunda en gradvis uppbyggnad av ersättningsnätet och alla de nya poststationerna kom inte till över en natt i Dalarna, som de t ex kan sägas ha gjort på Gotland vid årsskiftet 1873-1874. Det blev i stället en process utdragen över flera år. Den 1 januari 1874 inrättades 13 nya poststationer i Kopparbergs län och den 1 april ytterligare en. Följande år kom ytterligare tre och 1876 sju men de var inte alla beroende av kronobrevbäringsomorganisationen. Järnvägarnas tillkomst spelade ju en stor roll. Jag har funnit det lämpligt att innan jag går över till uppsatser om de kortlivade poststationerna i bokstavsordning skriva ett avsnitt om bakgrunden till järnvägspoststationerna, inte minst därför att ett par av de kortlivade poststationer som presenteras i detta häfte just var sådana.

I citat har jag moderniserat stavningen för att underlätta läsningen. Däremot har jag med något enda undantag inte gjort något ingrepp mot skrivsättet utan försökt ge tidsfärg åt framställningen genom att återge brev- och protokollsutdrag exakt.

Järnvägspoststationer

Postens terminologi har flera benämningar för postanstalter av skilda slag, ofta baserade på storleksordningen. Differentieringen gällde fram till 1986, då beteckningen postkontor infördes för alla postkontor med kundbetjäning. Tidigare kunde man bl a tala om postkontor, postexpeditioner (av äldre och nyare slagen), poststationer, postställen och postombud samt ytterligare några mera sparsamt förekommande kundbetjäningsställen. Poststationerna, den till antalet största gruppen, kunde delas upp i lantpoststationer och järnvägspoststationer.

De sistnämnda blev efter hand en stor grupp och omfattade som mest mer än 1400. Gruppen existerade under omkring 110 år. Från den 16 februari 1863 tillämpades en överenskommelse mellan dåvarande SJ och postverket, som vid presentationen fick följande lydelse i utdrag:

"Med undantag endast för Södertelje övre station även som alla de orter, å vilka finnes postkontor eller postexpedition, bliva vid samtliga Statens järnvägsstationer även inrättade poststationer, vilka i allmänhet och där ej särskilt annorlunda förordnas, förestås av stationsinspektör, stationsmästare eller annan järnvägstjänsteman på stället".

Överenskommelsen hade föregåtts av omfattande skriftväxling och mer eller mindre på prov hade anordningen med förenande av post- och järnvägstjänst redan börjat. Två skånska järnvägspoststationer hade öppnats den 15 november 1862 (Osby och Hästveda) och i Västergötland finns flera intressanta exempel. I Vårgårda finner man den absoluta pionjären när det gäller förenade poststationer.

Det statliga järnvägsbyggandet i Sverige kan sägas ha börjat den 30 april 1855, då de första spadtagen togs för

Västra stambanan. Ett kungligt brev som kom mer än ett år senare, den 19 augusti 1856, stadfäste riktlinjerna för stambanenätet. Enligt detta skulle fem stambanor anläggas, vilka nedan anges med start- och öppningsdatum:

1. Västra stambanan, Stockholm-Göteborg.
1855-04-30 -- 1862-11-08
2. Norra stambanan, Stockholm-Riksgränsen.
1863-12-01 -- 1902-11-15
3. Nordvästra stambanan, Laxå-Charlottenberg.
1863-07-01 -- 1871-11-19
4. Östra stambanan, Katrineholm - Nässjö.
1863-07-01 -- 1874-11-23
5. Södra stambanan, Malmö - Falköping.
1855-05-01 -- 1864-12-01

Överenskommelsen mellan postverket och SJ om samarbete genom förening av post- och järnvägsstationer följdes efter hand också av överenskommelser mellan postverket och andra järnvägsföretag. Långt ifrån alla församlingar var med på att järnvägar stakades genom eller intill socknens kyrkby och det finns gott om exempel på att avståndet från kyrkbyn till den närmaste järnvägsstationen blev flera kilometer. Men poststationer i kyrkbyarna låg illa till när det gällde att få behålla poststationen där, sedan tågen började gå. De flesta drogs in och man kan utan överdrift säga, att det hörde till undantagen att kyrkbyn fick ha sin poststation kvar i sådana fall. När järnvägen drogs genom själva kyrkbyn, blev poststationen (oftast med oförändrat namn) flyttad till järnvägsstationen och lantpoststationens föreståndare blev av med sitt arbete i postens tjänst.

Systemet med förenade post- och järnvägsstationer började avvecklas i takt med järnvägsnedläggelserna eller SJ:s obemannning av små stationer. Den 12 maj 1968 gick postverket över till en helt ny transport- och sorteringsorganisation och i snabb takt försvann många förenade post- och järnvägsstationer. Under 1970-talet avvecklades denna form av samarbete helt och hållet. Det fanns några järnvägsstationer i vilka det övergångsvis fanns postställen i stället för poststationer och på en station tillämpades en ovanlig anordning, nämligen biljettförsäljning till tågen av funktionären vid poststället ("postkontoret" från 1986). Det var i värmländska Fagerås, där "postkontoret" drogs in den 31 mars 1992.

Fors

Fors
1875-09-06--1875-12-31
1939-05-15--

Med den fortsatta utbyggnaden av Norra stambanan öppnades den 6 september 1875 poststationer i järnvägsstationerna Jularbo, Fors, Horndal och Byvalla inom Kopparbergs län på den sydliga delsträckan mellan Krylbo och Storvik. Enligt praxis drogs samtidigt den förutvarande lantpoststationen i Horndal in.

Ansvar för postgöromålen i Fors föll på järnvägens stationsföreståndare Adolf Rickard Sjöberg, som till en början fick 240 kr om året för själva postsysslan. Det höjdes till 300 kr enligt poststyrelsens beslut den 8 maj 1876. Då hade Sjöberg redan hunnit byta ut sin datumstämpel mot en med gravyren FORS STATION. För 33 andra poststationer runt om i landet ändrades namnen med 1876 års ingång "för att förekomma förväxling mellan postanstalter med likljudande namn". Det fanns t ex ett Fors i Jämtland, som samtidigt fick ändra namn till Bispgården och vidare fanns poststationen Forsa vid Hamre i Gävleborgs län.

Hos Herr Trafik Direktören
får undertecknad ödmjuk-
ligen anhålla att med
auktion af de ökade
göromålen för postens
skötande vid Fors station,
få det mig tillkommande
arvode för den samma
ökat från 20 till 30 kronor
per månad. Fors Station den 17 Febur 1876.
A. R. Sjöberg,
Stationsinspektör

Postnamnet Fors i Dalarna blev alltså kortlivat, bara 3,5 månader. Egendomligt nog kan man inte läsa sig till en så kort period om man studerar ortstämpelkatalogernas noteringar som i detta fall är förvånansvärt låga.

Fors station blev av med sitt prefix den 15 maj 1939 och heter sedan dess bara Fors, numera med termen postkontor sedan 1986 års ingång.

Gonäs

Gonäs
1875-03-01--1877-12-31
1889-02-01--1966-09-30

Från Gonäs skrev i december 1874 J E Carlsson till poststyrelsen och bad att få en poststation öppnad i Gonäs' järnvägsstation. Under remissbehandlingen av

Den nu banan mellan Frove
och Ludvika blifvit öppnad för
allmän trafik och som nu vid de
flesta stationer efter Frove Ludvika
banan finnes poststationer i samman-
med undantag af Gonäs. Emellann nu
vid Gonäs blifvit station, så få vi under-
tecknade Gonäs borgmäns ödmjukeligen
fråga om det ej skulle vara skäl att poststäm-
peln skulle öppnades poststation här vid Gonäs.
Hjärtligt Stations Inspektör Hj. Sjöberg
torde motlag. densamma mot en ganska
billig offering. Skulle Hög. Gern. Poststyrelsen
nu det var skäl att öppna här inredda post,
få torde det vara lätt att densamma öppnades
den 1 januari 1874. Erhålles ödmjukeligen
om svar häls.
Styrelsechefen
J. E. Carlsson

ärendet anförde postinspektör Boström i västra järnvägspostdistriktet att enligt erhållen information var "å ifrågavarande plats och i dess närhet boende personers korrespondens högst obetydlig samt avståndet mellan nämnde järnvägsstation och postexpeditionen i Ludvika endast omkring en halv mil". Därför avstyrkte postinspektören bifall.

Men poststyrelsen skrev till länsstyrelsen i Falun. Därför skrevs den 20 januari 1875 "att som efter vad känt är, anstalter för mottagande och befordrande av brev jämte andra försändelser i allmänhet inrättas vid de stationer, vilka anläggas i sammanhang med byggande av järnvägar, samt sådant utan tvivel i sin mån bidrager till vinnande av de med en järnbanas anläggning avsedda fördelar, får Länsstyrelsen för sin del och så vida nu ej kända svårigheter därvid möta, tillstyrka bifall till ifrågavarande framställning".

Det var försiktigt uttryckt, men tillräckligt klart uttalat för att poststyrelsen skulle gå emot sin postinspektör vid järnvägspostdistriktet. Poststyrelsen beslöt nämligen den 4 januari 1875 att en poststation skulle öppnas vid den redan befintliga järnvägsstationen den 1 mars 1875. Stationsinspektorn Hj Trolle fick ansvaret för postsysslan med 200 kr i årsarvode.

Det visade sig snart nog vara en felsatsning. Den 25 juni 1877 skrev trafikchefen Ad Taube vid Frövi-Ludvika järnväg till postinspektören och hemställde om att poststationen "kunde med snaraste bliva indragen. Såväl trafik som post är där så ytterst obetydlig eller nästan ingen, samt torde för framtiden bliva lika obetydlig sedan station inrättats i det närbelägna Klenshyttan, att järnvägsförvaltningen beslutat så fort posten därstädes indrages, förändra stationen till tillfällig hållplats."

I ett brev till poststyrelsen den 3 juli 1877 redovisade postinspektören att frimärksförsäljningen för 1876 hade uppgått till kr 359:12 och under 1877 års första kvartal till kr 46. Postinspektören tillstyrkte indragningen och efter kontakt med landskansliet beslöt poststyrelsen den 4 september att poststationen i Gonäs skulle dras in med årets utgång.

Tio år senare medgav trafikchefen att postförande tåg på järnvägen skulle "få för utväxling av post stanna vid Gonäs Hållplats, därest skeende postanordning skulle göra sådant behöfligt".

En framställning från berörda postkunder bidrog till poststyrelsens beslut att inrätta en lantpoststation i Gonäs den 1 februari 1889. Den blev inte kortlivad men fick en intressant start genom att en bruksägare motarbetade dess tillkomst.

FRÖVI-LUDVIKA JERNVÄG.
TRAFIKCHEFS-EXPEDITIONEN.

Till Post Inspektören i
Västra Distriktet
Sötebo

Med anledning af ärade
skrifvelsen den 12 dennes an-
läpser järnvägsförvaltningen för
meddelan att med indragning
af Gonäs poststation kan lämpliga
vårsta till den 31 Decbr d. a.

Luddeberg den 13 Juli 1877

Ad Taube

Ickholmen

Ickholmen
1889-12-01--1891-08-01

Poststationen i Ickholmen inrättades den 1 december 1889 efter framställning från representanter för byarna Stumsnäs, Ickholmen, Öja och Västbjörke. Att namnet blev så kortlivat som mindre än två år hänger samman med järnvägens framväxt.

Förvaltaren E G Tunell på Ickholmen skrev bl a följande till poststyrelsen den 12 december 1888:

"Alltsedan landposten mellan Rättvik och Mora inrättades, eller för omkring 36 år sedan, har jag haft lösväska för min post, vilken postföraren avlämnade vid min bostad".

Men nu var det slut med den bekvämligheten. Och lika illa var det för A O Jönsén i Stumsnäs. Denne höll också en lösväska med poststationen i Rättvik "för att betjäna de stora byarna Östra och Västra Stumsnäs".

Med lösväska avses en sådan väska som man enligt en bestämmelse redan 1824 kunde träffa avtal med postförvaltaren om att utväxla med dennes postkontor. Den som höll lösväskan skulle betala från 6 till 18 kr om året "allt efter brevväxlingens större eller mindre betydelse samt med avseende på väskans mottagande och avsändande en eller flera gånger i veckan". Dessutom utgick en mindre befodringsavgift, som enligt en bestämmelse 1862 inte skulle betalas om posten åtföljdes av en postiljon.

Vissa andra särbestämmelser utfärdades från tid till annan om lösväskor. Lösväska är termen för själva företeelsen. Det konkreta ordet för lösväska kan sägas vara postväska, om vars utformning det fanns särskilda bestämmelser. Jag har dock inte funnit någon bestämmelse om att en postväska nödvändigtvis måste anskaffas för att användas som lösväska. Den kunde möjligen ha annan utformning än postväskan och kanske anskaffas på den blivande lösväskägarens initiativ utan rekvisition från posten. Att det antagandet är riktigt får näring vid läsning av en text som finns i poststyrelsens cirkulär den 26 april 1869:

"Lösväska skall anskaffas och underhållas av ägaren, vara hel och med gott lås försedd samt åsatt tydlig och tjänlig titelskylt. Underlåtes detta, må, om rättelse vid erinran därom icke följer, väskans användande inställas".

Förvaltaren E G Tunells begäran i brevet till poststyrelsen gick ut på att postförarna skulle få fortsätta att göra den avstickare från allmänna postvägen som behövdes för att lämna och hämta lösväskan i Ickholmen. Jönsén spädde på med att han vid avslag måste upphöra med sin lösväska, "så att byamännen nu, som i forna tider, få gå den 1 3/8 mil långa vägen för att i Rättvik själva avhämta sin post". Han passade på att tillägga, att sedan han börjat hålla väska hade korrespondens och tidningsprenumeration mångdubblats.

På den tiden fanns det ingen postmästare i Rättvik. Postmästare B F Wennqvist i Leksand fick ärendet på remiss och intygade att det var behjärtansvärt att bifalla förvaltaren Tunells framställning om att postföraren skulle få fortsätta att göra en avvikelse från färdvägen. Men han kände väl till bestämmelsen om att "för väskas avlämnande eller mottagande får posten icke uppehållas eller från allmänna landsvägen avvika".

Poststyrelsens nu fattade beslut att postförarna skulle passas utmed stora landsvägen i enlighet med de allmänna bestämmelserna föll inte i god jord och A O Jönsén fick finna sig i att själv gå till Rättvik och hämta sin postväska. Detta ansåg han sig inte kunna fortsätta med för så många andra korrespondenters skull.

Representanter för berörda hushåll skrev den 16 oktober 1889 till poststyrelsen och beklagade sig över att postförarna hade slutat med att lämna deras lösväska "i en vid landsvägen närbelägen gård vid Ickholmen". De uppgav att frånvaron av regelbunden postgång var "mycket bekymmersam, synnerligast som under en stor del av året många av våra familjer äro borta på arbete". De anhöll därför att poststyrelsen skulle låta inrätta "en mindre postanstalt vid Ickholmen, som tvenne gånger i veckan utväxlar post med Rättviks och Mora poststationer".

Postmästare Wennqvist i Leksand fann att folkmängden i byarna Stumsnäs, Ickholmen, Öja och Västbjörke var sammanlagt 771 personer, vilka skulle ha fördel av en poststation i Ickholmen. Han tillstyrkte bifall till framställningen och föreslog att förvaltaren Tunell, som

också var kommunalnämndens ordförande, skulle bli föreståndare med 50 kr i årsarvode. Eftersom man väntade att en järnvägsstation skulle komma att anläggas i Ickholmen, när Falun - Rättvik - Mora järnväg blev färdig för trafik, ansåg han att ett eventuellt kontrakt med Tunell skulle innehålla förbehållet att poststationen senare skulle flyttas till järnvägsstationen och att stationsbefälhavaren skulle överta bestyret med posten.

Poststyrelsen accepterade förslaget. Så kom det sig att den ändrade servicen med lösväskorna ledde till att poststationen i Ickholmen inrättades den 1 december 1889. Namnet Vikarbyn, som den flyttade poststation med förutsedda villkor fick den 1 augusti 1891 har levat kvar, men hur det blir i Postens helt nya kostym enligt planerna med det s k "Nät 92" vet jag inte i skrivande stund (november 1992).

Löfsjö

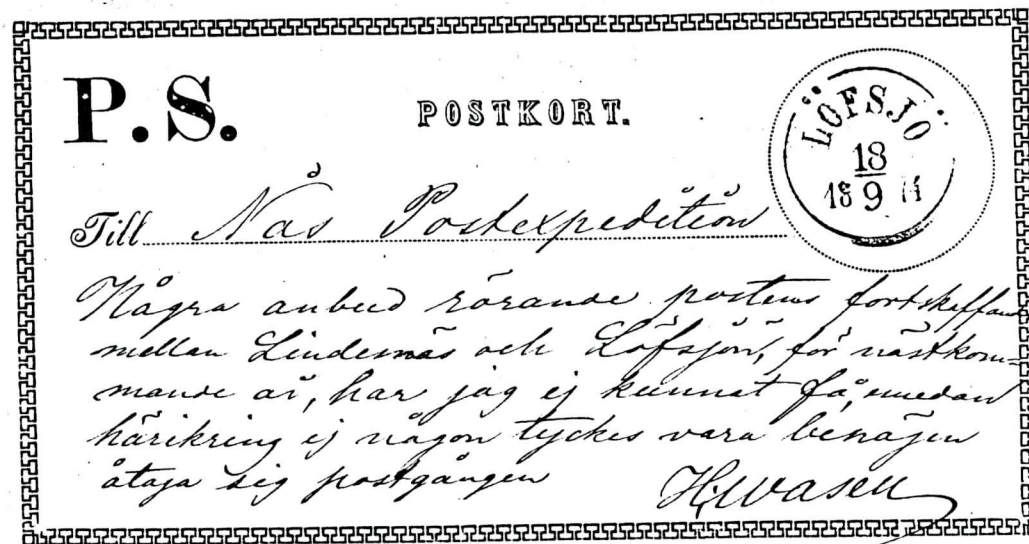
Löfsjö
1874-01-01--1875-12-31

En av de poststationer som inrättades i Kopparbergs län i anslutning till att kronobrevbäringen upphörde med 1874 års ingång fick namnet Löfsjö. Bruksbokhållaren H Wasell blev föreståndare med 100 kr i årsarvode. Han lydde under postkontoret i Nås, där Nils Henrik Silverskjöld var postmästare sedan 1868.

En postföringslinje inrättades från Lindesnäs gästgivarregård vid den redan befintliga huvudpostlinjen fram till Löfsjö poststation. Där vandrade Utby Erik Jönsson två gånger i veckan enligt ett kontrakt som hade upprättats den 15 oktober 1873 i god tid före omorganisationen.

Utby Erik tröttnade på sitt uppdrag och sade upp sig den 27 juli 1874. På poststyrelsens anmodan fick postmästare Silverskjöld vidta åtgärder för att finna en ny postförare. Detta löste han på så sätt att han lät kungöra i Nås kyrka den 23 och 30 augusti att intresserade skulle lämna skriftliga anbud för postföringen från och med 1875 års ingång. Anbuderna skulle "lyda å för varje mil bestämt belopp och vara inlämnade å härvarande postexpeditionskontor innan den 19 nästinstundande september".

Postmästare Silverskjöld anmälde i ett brev till poststyrelsen den 20 september 1874 att det inte kommit in några anbud alls och att hans försök att låta poststationsföreståndaren medverka till att få en postförare hade misslyckats.

På detta sätt informerade poststationsföreståndare Wasell sin postmästare om uteblivna anbud. Objekt av detta slag har blivit intressanta för hembygdssannlare. Många tycks ha kommit ut i marknaden genom mindre nogräknade besökare på arkiven.

Då begärde poststyrelsen hjälp av länsstyrelsen som lät anordna en entreprenadauktion på Lindesnäs gästgivarregård den 20 november 1874. Denna resulterade i att dagkarlen Utby Matts Ersson vid Lindesnäs bruk gav det lägsta anbudet, kr 1:50 för varje postförd mil. Närvarande fanns bl a hemmansägarna Knut Knutsson och Halfvar Halfvarsson i Lindesnäs by, vilka iklädde sig ansvaret för att Matts Ersson skulle fullgöra sitt uppdrag ordentligt.

Därmed var det klart för fortsatt gångpost, men ärendet komplicerades av att poststationsföreståndare Wasell hade skrivit till poststyrelsen den 14 september 1874 och sagt upp sig med årets utgång. Landskansliet meddelade poststyrelsen i ett brev den 7 december 1874 bland annat "att i grannskapet av Löfsjön ej finnes annan person lämplig till föreståndare, i följd varav Herr Kronofogden

föreslagit, antingen att ifrågavarande poststation indragas och posten till Löfsjön befordras i lösväska eller att Kronofogden bleve till poststationsföreståndare antagen, i vilket fall han dock uttryckligen förbehållit sig att det årliga arvodet höjes till 200 kronor samt att postgången bliver så ordnad att expedition nattetid ej kommer i fråga."

Landskansliets brev avslutades med uppgiften att "avsevärda olägenheter ej möta mot att poststationen vid Löfsjön med utgången av innevarande år indrages".

Detta var dock inte möjligt på grund av utformningen av reglerna i kungörelsen den 5 december 1873 om åtgärder vid kronobrevbäringens avskaffande. I ett brev till landskansliet den 14 december 1874 uppgav poststyrelsen att den därför "ansett sig böra upprätta kontrakt med kronofogden S O Wennström om poststationsföreståndarebefattningen". I konsekvens därmed hade också ett kontrakt upprättats med Utby Matts Ersson om postförelse, baserat på hans anbud vid entreprenadauktionen. Poststyrelsen avslutade sitt brev till landskansliet med följande text:

"Slutligen får Styrelsen anhålla, att Kungl.Majt:s Befallningshavande behagade avgiva yttrande, huruvida icke den nuvarande postlinjen Lindesnäs-Löfsjö skulle kunna antingen helt och hållet indragas eller ock en sådan förändring vidtagas, att posten Grangärde-Björbo indrages samt ersättes med en ny post Grangärde-Löfsjö-Lindsnäs, i vilket fall poststationen kunde komma att upphöra".

Kommunalstämman i tingshuset i Grangärde kyrkby den 15 februari 1875 gick emellertid mot detta förslag, bland annat på grund av vägförhållandena. Den 10 maj 1875 hölls en kommunalstämma med Nås församling vilken också berörde postfrågan. Stämman förklarade "såsom sin önskan, att poststationen vid Löfsjön borde indragas men i stället en sådan öppnas vid Lindesnäs bruk, varemot linjen Grangärde-Löfsjön-Lindsnäs tills vidare ansågs obehövlig". Kommunalstämman i Floda den 6 juli 1875 uttryckte "såsom sin önskan att poststationen vid Löfsjön borde indragas, men i stället en sådan öppnas vid Björbo och postlinjen Grangärde-Björbo vidhållas".

När länsstyrelsen redovisade stämmornas uttalanden till poststyrelsen den 14 juli 1875, uppgavs att det inte till-

kom länsstyrelsen "att yttra sig beträffande de av Nås och Floda socknemän gjorda förslag om inrättande av poststationer vid Lindesnäs och Björbo". Samtidigt anmälde länsstyrelsen att kronofogdekontoret skulle flyttas från Löfsjö den 1 november 1875 med samtidig indragning av poststationen. Då det därefter inte behövdes någon postförelse mellan Lindesnäs och Löfsjö, ansåg länsstyrelsen "sig ej för närvarande böra tillstyrka någon förändring i postförelsen mellan Grangärde och Björbo".

Hela det omfattande ärendet ledde inte till någon annan förändring än att poststationen med namnet Löfsjö drogs in. Detta skedde dock först med 1875 års utgång. Under de två sista månaderna vikarierade bokhållaren H Wasell som förelse. Han hade troligen ingen tung uppgift efter kronofogdens avflyttning. Poststationen hade ursprungligen tillkommit just för att täcka kronobetjäningens behov så som fallet varit på många andra håll.

Lindsnäs

Lindsnäs
Poststation ej inrättad

Ehuru det bryter bokstavsordningen har jag valt att skriva om rubricerade ort här, eftersom den ansluter till föregående avsnitt om Löfsjö. Bruksförvaltare G W Sundblad på Lindesnäs anhöll i ett brev till poststyrelsen den 3 januari 1877, att en poststation skulle inrättas i Lindesnäs. Postmästare Silfverskjöld i Nås uppgav vid remissbehandlingen att den ett år tidigare genomförda indragningen av Löfsjö poststation inte kunde vara särskilt kännbar och tillade:

"Huru kännbart det var för orten, synes bäst därav att under den tid stationen var öppen för allmänheten, nästan ingen mer än kronofogden Wennström och Löfsjö masugns inspektör begagnade sig av den; och då allmänheten blev å kommunalstämman härstädes tillspord huruvida den ansåg Löfsjö poststation behövlig, tillspordes även bemälde bruksförvaltare om han ansåg den böra flyttas till Lindesnäs men gav då ett nekande svar och då ansåg allmänheten och kommunalstämman Löfsjö poststation obehövlig för orten".

Med denna bakgrund avlog poststyrelsen bruksförvaltarens framställning av den 3 januari 1877. Lantbrevbä-

ring inrättades sedermera till Lövsjön från Norhyttan. Denna linje organiserades om i anslutning till att den förenade post- och järnvägsstationen i Salån inrättades den 1 maj 1909. Hembygdssamlande filatelister finner i ortstämpelkatalogen uppgiften att Salån blev Lövsjöbruk den 1 juni 1944. Denna så enkelt angivna förändring var i realiteten en stor omorganisation men har inte något med de kortlivade postnamnens historia att göra.

Ryggen

Ryggen
1881-06-01--1882-08-31

Den 23 april 1881 beslöt poststyrelsen att bifalla en framställning från Kopparbergs-Hofors sågverksaktiebolag och Korsnäs Masugns aktiebolag om en poststation i Ryggen. Den inrättades på försök den 1 juni 1881. Föreståndaren, banmästaren Carl Jansson, fick ett arvode på 50 kronor per år.

Utöver orden "på försök" innehöll beslutet också den brasklappen, att postinspektören efter ett års tid skulle "anmäla det finansiella resultatet av poststationens i Ryggen verksamhet".

Redan innan det året hade gått till ända förstod man vartåt det lutade och den 16 december 1881 begärde poststyrelsen ett uttalande av länsstyrelsen i Kopparbergs län med anledning av att poststationen i Ryggen måste anses obehövlig. Dittills hade ingen värdeförsändelse skickats därifrån och inget tidningsabonnemang förekom. Bara ett vanligt brev hade avsänts och tre rekommenderade brev hade kommit. För mig ter sig dessa statistiska uppgifter helt orimliga, särskilt som de är mindre än man kunde tro med ledning av postinspektörens senare avgivna slutrapport.

Naturligtvis ville bolagen ha kvar sin poststation, men när så postinspektören kom in med sin finansiella rapport fanns det inga motiv längre att tillgodose önskemålen. Under ett helt verksamhetsår hade frimärken sålts vid poststationen för blott kr 34:05. Poststyrelsen beslöt att dra in poststationen med augusti månads utgång 1882.

Poststationer:

Albøke poststation skall från juli månads början tillhöra andra klassen.

Djupvikens poststation öppnades för året den 31 nästlidne maj.

Lysviks, Vestra Emterviks och Östra Emterviks poststationer utvexla under seglationstiden post direkt med postkupéexpeditionen n:r VII.

Ryggens poststation, hvilken öppnades den 1 juni och tillhör andra klassen, lyder under postinspektionen i Centrala järnvägspostdistriktet och utvexlar post direkt med postkupéexpeditionerna n:r XXIX och XXVII samt postkontoren i Falun och Gefle.

Poststationen i *Ryggen*,

som f. n. lyder under *Postinspektionen post i Centrala Distriktet.*

Undertecknad poststationsföreståndare är född *1845. d: 3/4.*

antogs till e. o. tjänsteman vid Postverket .....

och förordnades till nu innehavande befattning *1881. d: 1/6.*

är härföretan *Banmästare* .....

och har fört enligt förordnande den ..... varit poststations-

föreståndare i ..... under ..... år.

Ryggen den *24* januari 1882

Carl Jansson

De flesta ortstämpelsamlare saknar naturligtvis frimärken med gravyren RYGGEN. Välbeställda samlare är beredda att betala otroliga summor om de erbjuds att köpa ett äkta sådant frimärke eller brev. I brist på sådana kan de möjligen skaffa en kopia av namnet Ryggen med poststationsföreståndarens handstil.

En framställning år 1933 om att inrätta ett postombud i Ryggen ledde inte till resultat. Efter förnyade försök beslöts om ett sådant. Det fanns under perioden 29 maj 1967 - 30 september 1969. I dess datumstämpel graverades FALUN 1 POSTOMB 1. En lantbrevbärare från Falun betjänar de hushåll som numera finns i trakten av den så kortlivade poststationen.

Svartnäs

Svartnäs
1876-01-01--1880-03-31
1887-04-01--1967-05-31

Efter att kronobrevbäringen hade upphört i Kopparbergs län fanns det vissa rester av den gamla organisationen. Sålunda medgav t ex förvaltaren på Svartnäs bruk att kronoposten fick befordras med brukets postväska, som skickades från Svärdsjö poststation. Sedan detta medgivande återtogs begärde kronofogden i ett brev till länsstyrelsen den 7 mars 1874 att en poststation skulle inrättas i Svartnäs och en postföringslinje med en tur i veckan mellan Svärdsjö och Svartnäs.

Detta gick poststyrelsen inte med på vid föredragning den 16 mars 1874. Efter nya försök medgav poststyrelsen att en poststation skulle få inrättas med 1876 års ingång. Bruksförvaltaren Janne Jansson blev föreståndare med 150 kr i årsarvode. Det var ingen lycklig lösning, då han ofta behövde vara ute på resor. Han begärde sitt entledigande från den 1 oktober 1876 och folkskolläraren P Wretblad antogs till föreståndare. Förhållandena ändrade sig och enligt poststyrelsens beslut den 11 november 1878 återtog Janne Jansson befattningen som poststationsföreståndare.

Nu var emellertid förberedelserna för lantbrevbäring i länet i full gång och med någon försening "drabbades" även Svartnäs av denna förmån. Poststationen drogs sålunda in den 31 mars 1880. Det hjälpte inte att organisten och skolläraren J Thilander efter delfått

beslut skrev den 26 november på församlingens och egna vägnar till poststyrelsen. Thilander erbjöd sig ändå att sköta poststationen för 100 kr om året, om den fick bibehållas.

Beslutet att byta ut poststationen mot lantbrevbäring bottnade i att Janne Jansson sagt upp sitt kontrakt med mars månads utgång 1880 på grund av nedläggning av bruket.

Fem år och tre månader blev således existensperioden för poststationen i Svartnäs. Sedan kyrkostämman med kapellförsamlingen den 31 december 1886 tagit upp frågan om en poststation lyckades man emellertid få den åter den 1 april 1887 och fick i sin andra omgång bestå till och med maj 1967. Dess dåvarande föreståndare Gullan Boström, som tillträtt så sent som året innan, fortsatte sin postala gärning i Gävle.

Torsång

Torsång
1874-01-01--1876-07-14
1899-01-01--1970-04-30

Organisten A Andersson utsågs till föreståndare för den poststation som öppnades i Torsång med 1874 års ingång. Han fick 100 kr i årsarvode och skrev den 6 december 1874 till poststyrelsen att hans arbete blivit mera omfattande än han tänkte, när han sökte tjänsten. Hans begäran om att få arvodet höjt till 200 kr prutades dock och han fick nöja sig med en höjning till 150 kr genom poststyrelsens beslut den 4 januari 1875.

En ny anhållan från Andersson den 22 mars 1876 om ytterligare förhöjning på grund av att antalet postdagar ökat från en till sex per vecka fick till följd att poststyrelsen vände sig till länsstyrelsen med begäran om förslag på någon annan lämplig föreståndare. Därifrån kom beskedet att "*poststationen i Torsång torde kunna anses numera vara mindre av behovet påkallad*".

Detta tog poststyrelsen naturligtvis fasta på och beslöt att dra in poststationen den 14 juli, med iakttagande av formell uppsägningstid. Poststationen i Torsång blev sålunda bara 2½ år gammal, men den återinrättades med 1899 års ingång sedan flera försök gjorts med början redan efter kommunalstämman den 21 december 1892.